www.noavarpub.com

بسم الله الرحمن الرحیم

مرجع کامل

تعدیل
و مابه‌التفاوت مصالح
در طرح‌های عمرانی

مهندس محمدعلی فرشادفر
(کارشناس رسمی دادگستری)

سرشناسه	: فرشادفر، محمدعلی، ۱۳۴۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: مرجع کامل تعدیل و مابه‌التفاوت مصالح/ مولف محمدعلی فرشادفر.
وضعیت ویراست	: ویراست ۳.
مشخصات نشر	: تهران : نوآور.
مشخصات ظاهری	: ۲۳۲ ص.: جدول.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۱۶۸-۰۷۶-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: ویراست قبلی: نوآور، ۱۳۸۹.
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۳۲.
موضوع	: مصالح ساختمانی -- ایران -- قیمت‌ها
موضوع	: ساختمان‌سازی -- ایران -- برآورد
موضوع	: ساختمان -- ایران -- قراردادها
رده بندی کنگره	: TH ۴۳۵/ف۴م۴ ۱۳۹۱
رده بندی دیویی	: ۶۹۰/۰۲۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۷۳۶۹۷۸

مرجع کامل تعدیل و مابه‌التفاوت مصالح

مؤلف: محمدعلی فرشادفر
ویراستار: آناهیتا رسام حقیقی
ناشر: نوآور
شمارگان: ۵۰۰ نسخه
مدیر تولید: محمدرضا نصیرنیا
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۶۸-۰۷۶-۲

نشر نوآور

مرکز پخش:
نوآور: تهران ـ خ انقلاب، خ فخررازی، خ شهدای ژاندارمری نرسیده به خ دانشگاه ساختمان ایرانیان، پلاک ۵۸، طبقه اول ، واحد۳
تلفن: ۹۲ ـ ۶۶۴۸۴۱۸۹
www.noavarpub.com

کلیه حقوق چاپ و نشر این کتاب مطابق با قانون حقوق مؤلفان و مصنفان مصوب سال ۱۳۴۸ برای ناشر محفوظ و منحصراً متعلق به نشر نوآور می‌باشد. لذا هر گونه استفاده از کل یا قسمتی از این کتاب (از قبیل هر نوع چاپ، فتوکپی، اسکن، عکس‌برداری، نشر الکترونیکی، هر نوع انتشار به صورت اینترنتی، سی دی، دی وی دی، فیلم فایل صوتی یا تصویری و غیره) بدون اجازه کتبی از نشر نوآور ممنوع بوده و شرعاً حرام است و متخلفین تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

فهرست مطالب

مقدمه ۵

بخش اول / تعدیل و مابه‌التفاوت مصالح ۷

تعدیل چیست؟ ۸

بررسی تطبیقی بخشنامه جدید تعدیل (۱۰۱/۱۷۳۰۷۳ مورخ ۱۳۸۲/۹/۱۵) با بخشنامه قدیم (۹۷۰۶/۵۴/۲۰۸۰ ـ ۱ مورخ ۱۳۷۰/۶/۲۳) ۱۸

تعدیل در قراردادهای با نرخ مترمربع زیربنا ۲۷

مثال نحوهٔ محاسبه تعدیل در قراردادهای با نرخ مترمربع زیربنا در هنگام برآورد اولیه ۳۰

تعدیل کارهای اضافی (در قالب ۲۵٪ درصد افزایش مبلغ پیمان) در کارهای ساختمانی با نرخ مترمربع زیربنا ۳۲

شاخصهای (پیوست (۱)، پیوست (۲)، پیوست (۳) در تعدیل آحاد بها چیست؟ ۳۴

شاخص تعدیل معکوس چیست؟ ۳۷

انواع ردیفهای فهرست بهاء ۳۹

تغییرات مدت پیمان در قراردادهای پیمانکاری و نحوهٔ تمدید آن ۴۰

نحوهٔ محاسبهٔ شاخص میانگین در قراردادهای دارای تأخیر ۴۴

بخشنامهٔ نحوهٔ محاسبهٔ تأخیرات ناشی از تأخیر در پرداخت صورت‌وضعیتها ۴۷

مثال در مورد محاسبهٔ تأخیر در پرداختها جهت محاسبهٔ تأخیرات ۵۴

مثال دربارهٔ تعدیل کارکرد آحاد بها ۶۰

تعلیق کار (مادهٔ ۴۹ شرایط عمومی پیمان) و هزینه‌های مربوط به آن ۶۴

(ضرایب تطبیق) چیست؟ ۷۵

نحوهٔ محاسبه میزان مابه‌التفاوت حق بیمه برای تبدیل شاخص مبنا به دوره تنظیم فهرست پایه در پروژه‌های غیرعمرانی ۷۸

نحوهٔ محاسبه نحوه محاسبه مابه‌التفاوت آهن‌آلات و سیمان در پیمانهای منعقد با فهرست بهای سال ۱۳۷۷ و بعد از آن ۸۲

مثال مابه‌التفاوت مصالح آهن و سیمان برای قراردادهای فهرست بهایی ۹۸

نحوهٔ محاسبهٔ مابه‌التفاوت مصالح (نرخ فولاد و سیمان) در قراردادهای پیمان با نرخ مترمربع زیربنا (بخشنامهٔ شمارهٔ ۱۰۰/۱۴۲۸۲۵ / ۱۳۸۵/۸/۲۴) ۱۰۰
مثال مابه‌التفاوت مصالح برای قراردادهای با نرخ متر مربع زیربنا ۱۰۲
شرح بخشنامهٔ مابه‌التفاوت نرخ سیمان و فولاد، قراردادی زیربنایی و فاقد تعدیل آحاد بها ۱۰۴
جبران خسارت دیرکرد در پرداختها (در قراردادهای پیمان با نرخ مترمربع زیربنا) ... ۱۰۹
نحوهٔ محاسبهٔ سیمان مورد مصرف در طرحهای عمرانی ۱۱۰
مثال نحوهٔ محاسبه سیمان با توجه به اقلام مصرفی ۱۱۵

بخش دوم / بخشنامه‌ها ۱۱۵
دستورالعمل نحوه تعدیل آحاد بهای پیمانها شمارهٔ ۱۰۱/۱۷۳۰۷۳ ..... ۱۱۶
دستورالعمل نحوه تعدیل آحاد بهای پیمان‌ها شمارهٔ ۹۷۰۶/۵۴/۲۰۸۰ ..... ۱۳۰
دستورالعمل نحوه محاسبه تفاوت بهای آهن‌آلات و سیمان ۱۳۷
بخشنامه به دستگاه‌های اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران شماره: ۱۰۲/۴۷۰۵/۵/۵۴/۱۴۰۲۱ تاریخ: ۱۳۷۳/۱۱/۴ (ضرایب پرت آهن و سیمان) ۱۴۲
انعقاد پیمان با نرخ متر مربع زیربنا ۱۴۳
نحوهٔ محاسبه تعدیل هزینه تجهیز و بر چیدن کارگاه ۱۶۳
انعقاد پیمان اجرای کارهای ساختمانی به صورت سرجمع ۱۶۴
مقایسه تطبیقی بخشنامه انعقاد پیمان با نرخ مترمربع زیربنا با بخشنامه انعقاد پیمان اجرای کارهای ساختمانی به صورت سرجمع .....
مثال کامل نحوهٔ محاسبه برآورد بهنگام شده در قراردادهای سرجمع ۱۹۹
تفاوت بهای قیر و مواد ناریه ۲۰۵
جبران افزایش بهای قیر ۲۰۷
دستورالعمل نحوه محاسبه تفاوت بهای قیر ۲۱۰
نرخ فولاد و سیمان در دوره‌های سه ماهه سوم و چهارم سال ۱۳۸۹ ..... ۲۱۳
شاخص‌های قطعی سه ماهه سوم و چهارم سال ۱۳۸۹ پیوست ۳ ..... ۲۲۳
منابع و مآخذ: ۲۳۲

مقدمه:

تعدیل و مابه‌التفاوت مصالح از جمله موضوعاتی است که به دلیل ایجاد تعهدات و بار مالی فراوان بر طرحهای عمرانی از جایگاه ویژه و مهمی برخوردار می‌باشد، لزوم آشنایی هرچه بیشتر دست اندرکاران در امر ساخت و ساز با دانش متره و برآورد، آنالیز بها، محاسبات مربوط به تعدیل و مابه‌التفاوت مصالح به نوعی باعث جلوگیری از تحمیل هزینه‌های اضافی و مهمتر از آن اتمام به موقع عملیات اجرایی طرحها می‌گردد.

نوع ساختاری محاسبات مربوط به برآورد اولیه طرحهای عمرانی با توجه به وجود فهارس بهای سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به گونه‌ای است که لزوم اعمال ضرایب تعدیل ناشی از جبران افزایش قیمت مصالح و دستمزدها را ضروری می‌نماید، در این خصوص سالیان متمادی است که در قالب بخشنامه‌های مختلف نحوهٔ محاسبات مربوط به ضرائب تعدیل و مابه‌التفاوت مصالح از طریق دستگاه‌های ذیربط تهیه و در اختیار کارفرمایان، مشاوران و پیمانکاران قرار می‌گیرد. به دلیل تنوع این بخشنامه‌ها و تغییرات متوالی که در طی این سالیان به وقوع پیوسته، بر آن شدیم تا با جمع‌آوری مجموعه‌ای هر چند مختصر عمده مطالب مورد رجوع را که در سنوات گذشته در برخورد با بخشنامه‌ها و دستورالعلهای ابلاغی از طرف، سازمانها و ارگانهای مسئول بدست آمده، گردآوری، پردازش و ارائه نماییم.

بدیهی است این مجموعه برای تمامی دست اندرکاران شاغل در بخش ساخت و ساز اعم از کارفرمایان، مشاوران، پیمانکاران و نیز دانشجویان فنی و مهندسی قابل استفاده می‌باشد. امید است با آشنایی هرچه بیشتر کارشناسان با این مباحث خطاهای ناشی از عدم آگاهی با بخشنامه‌ها و دستورالعملهای تعدیل و مابه‌التفاوت مصالح به حداقل رسیده و پروژه‌های عمرانی در زمانهای پیش‌بینی شده و قیمتهای واقعی به بهره‌برداری برسند.

در پایان از مسئولین محترم انتشارات نوآور که در به ثمر رسیدن این مجموعه اینجانب را یاری نموده کمال تشکر را داشته و از خداوند متعال توفیق روزافزون و سعادت ابدی خواستارم.

محمدعلی فرشادفر

سرپرست مدیریت امور اجرایی

سازمان مسکن و شهرسازی استان تهران

هشدار

کلیه حقوق چاپ و نشر این کتاب مطابق با قانون حقوق مؤلّفان و مصنّفان و هنرمندان مصوّب سال ۱۳۴۸ و آیین‌نامهٔ اجرایی آن مصوّب ۱۳۵۰، برای ناشر محفوظ و منحصراً متعلق به نشر نوآور است. لذا هر گونه استفاده از کل یا قسمتی از مطالب، اشکال، نمودارها، جداول، تصاویر این کتاب، در دیگر کتب، مجلات، نشریات، سایت‌ها و موارد دیگر، و نیز هر گونه استفاده از کل یا قسمتی از مطالب کتاب به هر شکل از قبیل هر نوع چاپ، فتوکپی، اسکن، تایپ از کتاب، تهیه پی دی اف از کتاب، عکس‌برداری از کتاب، نشر الکترونیکی، هر نوع انتشار به‌صورت اینترنتی، سی دی، دی وی دی، فیلم، فایل صوتی یا تصویری و غیره بدون اجازه کتبی از نشر نوآور ممنوع و غیرقانونی بوده و **شرعاً نیز حرام** است، و متخلّفین تحت **پیگرد قانونی و قضایی** قرار می‌گیرند.

با توجّه به اینکه هیچ کتابی از کتب نشر نوآور به‌صورت فایل ورد یا پی دی اف و موارد این‌چنین، توسّط این انتشارات در هیچ سایت اینترنتی ارائه نشده است، لذا درصورتی‌که هر سایتی اقدام به تایپ، اسکن و یا موارد مشابه نماید و کل یا قسمتی از متن کتب نشر نوآور را در سایت خود قرار داده و یا اقدام به فروش آن نماید، توسّط کارشناسان امور اینترنتی این انتشارات، که مسئولیّت ادارهٔ سایت را به عهده دارند و به طور روزانه به بررسی محتوای سایت‌ها می‌پردازند، بررسی و در صورت مشخّص‌شدن هرگونه تخلّف، ضمن اینکه این کار از نظر قانونی غیرمجاز و از نظر شرعی نیز حرام می‌باشد، وکیل قانونی انتشارات از طریق وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، پلیس فتا (پلیس رسیدگی به جرایم رایانه‌ای و اینترنتی) و نیز سایر مراجع قانونی، اقدام به مسدود نمودن سایت متخلّف کرده و طیّ انجام مراحل قانونی و اقدامات قضایی، خاطیان را مورد پیگرد قانونی و قضایی قرار داده و کلّیّهٔ خسارات وارده به این انتشارات و مؤلّف از متخلّف اخذ می‌گردد.

همچنین درصورتی‌که هر کتابفروشی، اقدام به تهیّهٔ کپی، جزوه، چاپ دیجیتال، چاپ ریسو، اُفست از کتب انتشارات نوآور نموده و اقدام به فروش آن نماید، ضمن اطّلاع‌رسانی تخلّفات کتابفروشی مزبور به سایر همکاران و مُوَزّعین محترم، از طریق وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، اتّحادیّهٔ ناشران، و انجمن ناشران دانشگاهی و نیز مراجع قانونی و قضایی اقدام به استیفای حقوق خود از کتابفروشی متخلّف می‌نماید.

خرید، فروش، تهیّه، استفاده و مطالعه از روی نسخهٔ غیراصلِ کتاب،
از نظر قانونی غیرمجاز، و شرعاً نیز حرام است.

انتشارات نوآور از خوانندگان گرامی خود درخواست دارد که در صورت مشاهده هر گونه تخلّف از قبیل موارد فوق، مراتب را یا از طریق تلفن‌های انتشارات نوآور به شماره‌های ۲- ۶۶۴۸۴۱۹۱ ۰۲۱ و ۰۹۱۲۳۰۷۶۷۴۸ و یا از طریق ایمیل انتشارات به آدرس info@noavarpub.com و یا از طریق منوی تماس با ما در سایت www.noavarpub.com به این انتشارات ابلاغ نمایند، تا از تضییع حقوق ناشر، پدیدآورنده و نیز خود خوانندگان محترم جلوگیری به‌عمل آید، و نیز به‌عنوان تشکّر و قدردانی، از کتب انتشارات نوآور نیز هدیه دریافت نمایند.

بخش اول

تعدیل و مابه‌التفاوت مصالح

تعدیل چیست؟

تعدیل در لغت به معنای برابر کردن، هم وزن کردن و در عرف طرحهای عمرانی، متناسب نمودن قیمتهای قرارداد در مدت اجرا، با استفاده از شاخصهای تعدیل آحاد بها می‌باشد.

عمدتاً شاخصهای تعدیل با استفاده از مبانی زیر تعیین می‌شود:

۱ـ مواد و مصالح

۲ـ دستمزد

۳ـ ماشین‌آلات

ابلاغ شاخصهای دوره‌های سه ماهه توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، هر سه ماه یکبار منتشر و در اختیار دستگاه‌های اجرایی قرار می‌گیرد.

اضافه می‌نماید، که بخش اقتصادی بانک مرکزی ایران نیز بر اساس بررسیهای مستمر، شاخص بهای عمده‌فروشی کالاها در ایران و شاخص بهای کالا و خدمات مصرفی ماهیانه را تعیین و به صورت مجله در دسترس واحدهای علاقمند قرار می‌دهد. خاطرنشان می‌گردد که استفاده از این شاخصها الزامی نیست، اما در مواردی که برای آنها شاخص وجود ندارد می‌توان از شاخصهای بانک مرکزی ایران برای تعدیل قیمتها استفاده نمود.

فهرستهای پایه

شاخصهای تعدیل در حال حاضر منحصراً به آن بخش از کارهای عمرانی اعمال می‌گردد که از طرف سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی برای آنها فهرست پایه منتشر نموده است.

در حال حاضر در بعضی از رشته‌های پیمانکاری بالاخص رشته‌های عمومی، فهرست پایه تدوین گردیده که این فهارس دارای شرح ردیفهای کار و همچنین قیمتهای واحد مربوط به هر ردیف بوده که قیمتهای واحد در مقابل شرح هر ردیف درج گردیده است.

این فهرستها به گونه‌ای تنظیم گردیده که می‌تواند برای فعالیتهای کوچک و بزرگ مربوط به همان رشته و یا بعضی از فعالیتهایی که تفاوتهای جزیی دارند مورد استفاده قرار گیرد. لذا دستگاه‌های اجرایی و مهندسان مشاور موظفند پس از انجام طراحی و تهیه نقشه‌های مربوط به پروژه‌ها، از فهارس پایه ـ در صورت وجود ـ استفاده نموده و فهرست مقادیر و قیمتهای مربوط به پروژه مورد نظر را تدوین نمایند (متره و برآورد). بدین ترتیب در مقابل شرح ردیف هر کار، مقدار کار مورد نظر که پس از انجام طراحی و تهیه نقشه‌های اجرایی مشخص خواهد شد، درج می‌گردد. هم‌اکنون سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی تا پایان سال ۱۳۸۶ برای پانزده رشته به شرح ذیل فهرست پایه تدوین و ارائه نموده است:

۱ـ کارهای ساختمان (رشته ابنیه)
۲ـ رشته آبخیزداری و منابع طبیعی
۳ـ رشته انتقال و توزیع آب روستایی
۴ـ رشته تأسیسات برقی
۵ـ رشته چاه و قناتها
۶ـ رشته خطوط انتقال آب
۷ـ رشته شبکه جمع‌آوری و انتقال فاضلاب
۸ـ رشته تأسیسات مکانیکی
۹ـ رشته ترمیم و بازسازی نوار حفاری در معابر شهری
۱۰ـ رشته راه، باند فرودگاه و زیرسازی راه‌آهن
۱۱ـ رشته راهداری
۱۲ـ رشته سدسازی
۱۳ـ رشته توزیع آب
۱۴ـ رشته آبیاری تحت فشار
۱۵ـ رشته آبیاری و زهکشی

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی در هر سه ماه شاخصهای رسمی تعدیل مربوط به هر یک از فهارس پایهٔ فوق‌الذکر را منتشر می‌کند تا مورد استفاده دستگاه‌های اجرایی و مشاوران جهت تنظیم قراردادها و مبنایی برای پرداخت صورت‌وضعیت تعدیل پیمانکاران باشد.

تعریف شاخص و انواع آن

شاخص: عددی است که متوسط قیمت هر دوره را نسبت به یک دوره معین که دوره پایه نامیده می‌شود به درصد نشان می‌دهد، در این صورت شاخص دوره پایه عدد صد می‌باشد. از قبیل شاخص پایه سه ماهه چهارم سال ۱۳۶۱ و سه ماهه چهارم ۱۳۷۶ که معادل ۱۰۰ فرض شده است. و این بدان معناست که دوره‌های سه ماهه مزبور، دورهٔ پایه می‌باشند.

شاخص کلی:

عددی است که متوسط قیمت آحاد بها برای کل اقلام فهرستهای بهای پایه در هر دوره را نسبت به پایه آنها به درصد نشان می‌دهد. بدین ترتیب شاخص کل حاوی میانگین رشد قیمتهای کلیه ردیفهای کار مربوط به تمامی فهرستهای پایه می‌باشد که به طور یکجا و به صورت یک عدد در هر دوره پایه مشخص می‌گردد.

ـ از شاخص کل برای تعدیل مبالغ تجهیز و برچیدن کارگاه استفاده می‌گردد.

شاخص رشته‌ای:

عددی است که متوسط قیمت آحاد بها برای کل اقلام هر یک از فهرستهای بهای پایه در هر دوره را، نسبت به دوره پایه همان فهرست بها، به درصد نشان می‌دهد، و لذا شاخص رشته‌ای حاوی میانگین رشد قیمتهای کلیه ردیفهای مربوط به هر یک از فهرستهای پایه می‌باشد که به طور یکجا و به صورت یک عدد در هر دوره پایه مشخص می‌گردد.

شاخص گروهی:

شاخص گروهی عددی است که متوسط قیمت آحاد بها برای کل اقلام هر یک از فصول فهرستهای بهای پایه در هر دوره را، نسبت به دوره پایان همان فصل فهرست بها، به درصد نشان می‌دهد. بدین ترتیب شاخص گروهی حاوی میانگین رشد قیمتهای هر یک از فصول فهارس پایه می‌باشد که اعمال آن در فهارس پایه می‌تواند دقت بیشتر در اعمال تعدیل را به دنبال داشته باشد، هر فهرست بها از چند فصل و هر فصل از ردیفهای متعدد کاری تشکیل شده است.

شاخص دوره سه ماهه:

شاخص دوره سه ماهه عبارت از شاخصهای کلی، رشته‌ای یا گروهی در هر یک از دوره‌های سه ماهه منتهی به ماه‌های خرداد، شهریور، آذر، و اسفند ماه هر سال است.

شاخص دوره انجام کار:

شاخص دوره انجام کار، شاخص کلی، رشته‌ای یا گروهی دوره سه ماهه‌ای است که عملیات اجرایی در آن دوره انجام شده است.

شاخص مبنا:

شاخص مبنا به دوره سه ماهه‌ای اطلاق می‌شود که تعدیل پیمانکار، از این دوره به بعد محاسبه خواهد شد. به هر حال شاخصهای دوره مبنا که شاخصهای مبنای پیمان نامیده می‌شود، مبنای پرداخت تعدیل به پیمانکاران بوده و طبیعی است که تعدیل بایستی از دوره مبنا به بعد پرداخت شود. شاخص مبنا بایستی حتماً در اسناد مناقصه تعیین گردد تا پیمانکاران بتوانند پیشنهاد قیمت خود را با توجه به نوع شاخص مبنا ارائه نمایند. برای پیمانهایی که با استفاده از فهرستهای پایه منعقد می‌شوند شاخص مبنا می‌تواند به یکی از صورتهای زیر باشد:

۱ـ دوره سه ماهه‌ای که فهرست بهای مربوط به پیمان بر اساس قیمتهای آن دوره محاسبه شده است.

۲ـ دوره سه ماهه‌ای که پیشنهاد قیمت پیمانکار طی آن دوره تسلیم شده است. در این نوع پیمانها، چنانچه ارجاع کار به روش ترک تشریفات مناقصه باشد، شاخص دوره سه ماهه‌ای که پیشنهاد نهایی پیمانکار در آن دوره به صورت کتبی تسلیم کارفرما شده باشد، شاخص مبنای پیمان خواهد بود.

نکته مهم: دو روش ذکر شده بر اساس بخشنامهٔ قدیم تعدیل معروف به بخشنامه ۲۰۸۰ استخراج و ارائه گردیده است، شاخص مبنای پیمان در بخشنامه جدید تعدیل ۷۳۰۷۳ صرفاً یک روش بوده و آن، یک دوره قبل از آخرین تاریخ دوره سه ماهه‌ای که پیشنهاد قیمت پیمانکار طی آن دوره تسلیم کارفرما شده می‌باشد.

ـ در روش دوم بخشنامه قدیم که شاخص مبنای پیمان دوره سه ماهه پیشنهاد قیمت پیمانکار تعیین می‌گردد، محدودیت سقف ۱۰ درصد افزایش قمیت وجود ندارد.

ـ در بخشنامه جدید تعدیل نیز محدودیت سقف حداکثری ۱۰ درصد بالاتر از مبلغ برآورد اولیه همانند روش دوم بخشنامه قدیم وجود ندارد.

روش محاسبات تعدیل:

علاوه بر مشخص نمودن شاخص مبنا که از نکات اساسی در مناقصات است، بایستی ضابطه تعدیل نیز در اسناد مناقصه مشخص گردد. ضابطه تعدیل به معنای فرمول محاسبه تعدیل و همچنین شرایطی است که طبق آن بتوان با استفاده از انواع شاخصهای منتشر شده بدون آنکه ابهامی در نحوه کاربرد شاخصها وجود داشته باشد میزان تعدیل متعلقه را محاسبه نمود.

فرمول مربوط در هر دو بخشنامه جدید و قدیم با جزیی تغییرات به شرح ذیل آورده شده است: